Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Розтерзані, зацьковані, убиті
Підводяться і йдуть чинити суд.
І їх прокльони, злі й несамовиті,
Впадуть на туші плісняві і ситі,
І загойдають дерева на вітті
Апостолів злочинства і облуд…
Василь СИМОНЕНКО

№ 51 (414)
20 грудня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

АКТУАЛЬНО

ЯНУКОВИЧ У РОЗДУМАХ: ДО МОСКВИ ЧИ ДО ЄВРОПИ?

Поїздка Януковича до Білокам'яної, про яку так багато говорили і сперечалися політики, не відбулася. Ті, хто побоювався, що у перебігу візиту Янукович підпише документи щодо вступу України до Митного союзу, зітхнули з полегшенням.

Та на Банковій запевнили, що візит не скасували, а перенесли. Треба, мовляв, ще доопрацювати дещо, от і взяли робочу паузу. «Темами зустрічі президентів України і Росії визначені актуальні питання українсько-російського співробітництва, насамперед в енерґетичній і торгово-економічній сферах. Зокрема, вироблення взаємоприйнятного механізму взаємодії України з Митним союзом Росії, Білорусі та Казахстану. Для успішної реалізації цих домовленостей необхідні додаткові консультації на експертному рівні», – йдеться у офіційному повідомленні прес-служби Глави держави.

Але чому так алярмово перенесли візит? Адже журналістів перед тим уже відправили до Москви. Що ж сталося?.. Може, Януковича перед відльотом до Москви зупинив телефонний дзвінок президента Європейської комісії Жозе Мануеля Баррозу. Кажуть, українському Президентові доступно розтлумачили, чим зближення з Митним союзом загрожує євроінтеґраційним перспективам України. Інші ж стверджують, що у Москві закрутили носом, зрозумівши, що Янукович готовий погодитися, аби Україна приєдналася лише до певних статей Митного союзу – аби не спалювати мости до ЄС. Але Москва вимагає не часткового, а повного вступу. Та вже оголошено про саміт Україна–ЄС у Брюсселі 25 лютого.

А тим часом Росія дере з України за газ, як писав колись Кобзар, останню свитину. Ми платимо в середньому на 50 доларів більше, ніж ЄС. І це при тому, що за Харківськими угодами (ми на півстоліття віддали їй в оренду свої землі) мали б мати зменшення більш ніж на сотню. Але коли, скажіть, Москва виконувала угоди? Згадаймо Переяславські статті. Ще німецький канцлер Бісмарк стверджував, що договори з Росією не вартують того паперу, на якому вони написані. Напевне, так станеться і з Митним союзом, якщо не дай Боже ми туди вступимо.

Борис ВОЛЬСЬКИЙ

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,28 грн.,
на три місяці – 12,24 грн.,
на півроку – 22,83 грн.,
на рік – 44,46 грн.

ДІЯ

«ПРОСВІТА»: ВІДПОВІДІ НА ВИКЛИКИ ЧАСУ

15 грудня відбулося спільне засідання Ради і Правління Івано-Франківського обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

Після молитви до Господа голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький привітав присутніх і всіх просвітян краю з 144-ою річницею створення Матірної «Просвіти» і склав звіт про діяльність організації у 2012 році (подаємо у нинішньому числі «Галицької Просвіти»). Обговорили також стан передплати просвітянських видань, затвердили план роботи обласного об'єднання на 2013 рік, запропонували зміни у структури ОО ВУТ «Просвіта» – приведення у відповідність до вимог Статуту.

Учасники дискусії – члени Правління і Ради Петро Арсенич, Дмитро Захарук, Богдан Борович, Василь Глаголюк, Володимир Ференц та інші наголошували на реалізації Концепції розвитку «Просвіти» в нових умовах – наявності широкого спектру ЗМІ, Інтернету, розвитку систем комунікацій XXI століття. «Просвіта» має стати заборолом зазіхань на українську мову, долучитися до програми «Нова українська родина», підготовки до 200-річчя Тараса Шевченка… А для цього слід насамперед провести «ревізію» своїх рядів, утвердити фіксоване членство, створити при обласному об'єднанні групу фахівців, які просуватимуть і пропаґуватимуть діяльність «Просвіти» в соціальних мережах. На часі видання «Історії Просвіти», оголошення 2013-го роком «Просвіти», звернення з цього приводу до ЮНЕСКО.

– Сильна структура – сильна організація – ось за яким принципом має вибудовуватись «Просвіта», – сказав В. Жураківський, який аналізував структуру організації й наголосив, що вона має чітко вибудовуватися згідно Статуту. І згідно з ним діяти.

Наголошувалось на важливості передплати просвітянських видань «Галицької Просвіти» і «Слова Просвіти», через які до широкого загалу доноситься правда про діяльність нашої організації. Газета має бути в кожному осередку, бажано – в школі, Народному домі, бібліотеці, сільській раді. Просвітяни повинні долучитися до контролю за дотриманням законодавства у сфері застосування державних символів, державної мови.

Звіт голови ОО ВУТ «Просвіта» взяли до уваги. Запропонували головам Коломийського та Калуського РМО привести організаційні структури до вимог Статуту, узгодили питання щодо заступників голови обласного об'єднання.

Відзначили належну увагу до передплати Коломийського РМО та Галицького РО і запропонували посилити цю важливу роботу в Рогатинському, Рожнятівському, Надвірнянському, Богородчанському, Долинському РО та Калуському РМО.

Члени Ради і Правління підтримали пропозицію про нагородження голови Рожнятівського РМО Л. Михайліва та керівника ВГЦ «Просвіта» М. Юськіва медаллю «Будівничий України», а голову Долинського РМО В. Олійника – грамотою ВУТ «Просвіта».

Ухвалили звернення до лідерів опозиції у Верховній Раді та народних депутатів від Прикарпаття про підтримку просвітянами краю їхніх дій на утвердження в парламенті норми використання української мови як державної (буде опубліковане у наступному числі «Галицької Просвіти»).

А потім у НД «Просвіта» відбувся великий святковий концерт народного самодіяльного творчого колективу «Просвіта» з Коломиї під дириґуванням художнього керівника Романа Хімея та чоловічої хорової капели медичних працівників «Жайвір» під орудою Михайла Гринюка. Вела це чудове духовне дійство неповторна Ольга Руданець.

На завершення голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький вручив групі самодіяльних аматорів грамоти за популяризацію української пісні.

Богдан ВІВЧАР

ЗІ ЗВІТУ
ГОЛОВИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА СТЕПАНА ВОЛКОВЕЦЬКОГО ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОБ'ЄДНАННЯ В 2012 році

Шановні члени Ради, Правління, запрошені, друзі-просвітяни!

Найперше хочу привітати вас, членів Ради, Правління нашого об'єднання, всіх просвітян краю з 144-ою річницею нашої славної «Просвіти».

Вже стало доброю традицією щорічно в грудні відзначати цю дату звітом про діяльність об'єднання, обговоренням проблем і перспектив. Вважаю, що така практика має поширитися і на кожне районне та міське об'єднання.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА РОБОТА

У 2012 році ми провели два розширені засідання Ради і чотири засідання Правління. На засіданнях і робочих нарадах насамперед розглядався стан реалізації Концепції відродження просвітянської діяльності в селах і трудових та навчальних колективах краю. Маємо певні успіхи: відновлено 19 осередків «Просвіти». Однак, це скромні результати щодо масштабів і значення поставленого завдання.

Проведені звітно-виборні конференції у Долинському, Рожнятівському, Надвірнянському районних та Коломийському райміському об'єднаннях.

Важливим результатом нашої діяльності в цьому році є ухвалення обласною радою рішення про підтримку просвітянського руху на Івано-Франківщині. Це рішення ініціював я як депутат обласної ради, воно передбачає всіляку підтримку, в тому числі фінансову, просвітянської діяльності місцевою владою, зокрема в закладах освіти, культури, охорони здоров'я, трудових колективах області. Такого рішення не має жодне обласне об'єднання «Просвіти» в Україні. Відзначу наші добрі партнерські стосунки з управлінням культури облдержадміністрації (начальник управління – В. Федорак). Плануємо подати на затвердження сесії обласної ради реґіональну цільову Програму «Просвіта XXI століття» на 2013–2016 роки.

Впродовж року «Просвіта» тісно співпрацювала з Церквою, що було започатковане підписанням Меморандуму в листопаді 2011 р. У школах Тлумацького, Галицького та інших районів просвітяни сприяють викладанню священиками у школах катехизму, започатковані зустрічі священиків у духовних світлицях «Молитва – джерело світла і добра». На основі Меморандуму в багатьох селах Тлумаччини, Городенківщини та інших районах створені церковно-просвітянські хори. Не завмирає добра традиція приймати на Різдвяні свята дітей зі східних областей, як у селах Живачів та Підвербці на Тлумаччині на Різдво приймали дітей з Дніпропетровська.

За ревну працю в духовній просвітянській царині хочу подякувати отцям: Михайлові Дзюбі (м. Коломия), Василеві Завірачу (с. Залуква Галицького р-ну), Зіновієві Карасю (м. Коломия), Михайлові Мельнику (с. Кривотули Тисменицького р-ну), Володимирові Наритнику (с. Пуків Рогатинського р-ну), отцю-декану Вітольдові Левицькому (м. Долина), отцю-декану Дмитрові Павлику (м. Болехів), який очолив осередок…

(Чит. 2 стор.)

ПОСТАТІ

«Якби мене запитали, чи жалкую я про те, як склалося моє життя, про відсиджені 15 років, я б відповів: анітрохи… І якби довелося починати все спочатку та вибирати, я б обрав життя, яке прожив…»

В'ЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ: ЧЕРЕЗ ТЕРНИ – ДО ЗІРОК

В'ячеслав Чорновіл – відомий український політик, державний діяч, публіцист і журналіст – народився 24 грудня 1937 року (за документами – 1 січня 1938 р.) у с. Єрки Звенигородського (нині – Катеринопільського) району Черкаської області у родині сільських учителів. Мати Килина Харитонівна (1909–1985) – учителька початкових класів, батько Максим Йосипович (1909–1987) – викладач української мови й літератури.

У радянські часи сім'я зазнала переслідувань. 1937 року заарештували рідного батькового брата Петра, який не повернувся з ув'язнення.

В'ячеслав Чорновіл до школи пішов 1946-го – відразу до другого класу (читав з чотирирічного віку). 1955 року закінчив Вільхівецьку середню школу із золотою медаллю і того ж року вступив до Київського державного університету імені Тараса Шевченка на філологічний факультет, а з 2-го курсу перевівся на факультет журналістики. Уже в університеті мав неприємності за свої погляди, з чим пов'язана майже річна перерва в навчанні 1958 року (узявши річну відпустку, їздив на будівництво домни в Жданові (Маріуполь), де працював спочатку теслярем, згодом – у виїзній редакції газети «Київський комсомолець»). У студентські роки багато писав до газет. Протягом місяця склав усі пропущені сесії і 1960 року закінчив університет з відзнакою. Захистив дипломну роботу на тему «Публіцистика Бориса Грінченка» (ще донедавна забороненого письменника).

З липня 1960 до травня 1963 років В'ячеслав Чорновіл працював на Львівській студії телебачення спочатку редактором, згодом – старшим редактором передач для молоді.

Почав виступати як літературний критик, досліджуючи творчість Т. Шевченка, В. Самійленка, Б. Грінченка.

У травні 1963 року переїхав до Києва, щоб продовжити наукову роботу з історії української літератури. Відтоді до вересня 1964 року працював на будівництві Київської ГЕС і жив у Вишгороді.

1964 року склав кандидатський мінімум, пройшов за конкурсом до аспірантури Київського педінституту, але не був допущений до навчання через політичні переконання. Це стало перешкодою до захисту вже майже готової дисертації про публіцистичну творчість та громадську діяльність Б. Грінченка.

Разом з І. Світличним, І. Дзюбою, Є. Сверстюком, А. Горською, М. Плахотнюком, Л. Танюком, В. Стусом, Г. Севруком та іншими започаткував в Україні національно-визвольний рух шістдесятників. В'ячеслав Чорновіл був одним з найяскравіших організаторів та активістів цього руху, що в 60–70-ті роки протистояв тоталітарному режимові, виступав за відродження України, її мови, культури, духовності, державного суверенітету. Брав активну участь у діяльності Київського клубу творчої молоді (КТМ).

4 вересня 1965 року разом з Іваном Дзюбою та Василем Стусом у кінотеатрі «Україна» на прем'єрі фільму С. Параджанова «Тіні забутих предків» виступив з протестом проти арештів української інтеліґенції. Далі, звичайно ж, – безробіття, обшуки й допити.

(Чит. 3 стор.)

ДІЯ

«ПРОСВІТА»: ВІДПОВІДІ НА ВИКЛИКИ ЧАСУ

ЗІ ЗВІТУ

ГОЛОВИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА СТЕПАНА ВОЛКОВЕЦЬКОГО ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОБ'ЄДНАННЯ В 2012 році

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

Однак це тільки окремі позитивні результати нашої співпраці з Церквою і то лише УГКЦ. А маємо тісно співпрацювати з усіма українськими Церквами. На сьогодні є домовленість з митрополитом УАПЦ владикою Андрієм про зустріч зі священиками єпархії. Вважаю, що в цьому ініціатива повинна бути за нами, за «Просвітою». Насамперед – на місцях.

Ще однією новацією в нашій діяльності є підписання у червні ц. р. Меморандуму про співпрацю «Просвіти» і скаутської молодіжної організації «Пласт». Вона лише починається, але має добрі перспективи. Переконаний, що Церква, «Просвіта» і «Пласт», який представляє свідому українську молодь, разом з іншими громадськими організаціями можуть скласти духовну основу розвитку українського суспільства на основі національної ідеї.

Успішно реалізовувався проект просвітянина Д. Захарука «Нова українська родина». В червні разом із Церквою та Прикарпатським національним університетом проведена науково-практична конференція «Бог, Україна, родина». А в липні в духовному центрі «Маріямпіль» відбулася проща і фестиваль духовної пісні. До нас долучилася облдержадміністрація. Зокрема, голова облдержадміністрації М. Вишиванюк обіцяв на місці виправної колонії в селищі Маріямпіль створити Духовний центр з відродження української родини.

З огляду на суспільну та політичну ситуацію в Україні, активізацію антиукраїнських сил обласне об'єднання брало активну участь у громадсько-політичній роботі, захищаючи українські національні цінності, найперше – рідну мову. При цьому «Просвіта» залишилася чи не єдиною громадсько-політичною силою з історичними традиціями найдавнішої української громадської організації, зорієнтованої на національну ідею, яка не допустила в своїх лавах роз'єднання чи деструкції. Зростала роль «Просвіти» як об'єднавчого фактора національно-демократичних сил, ми були одними з організаторів Форуму громадських організацій, який відбувся у травні цього року у Львові. Завдяки спонсорській допомозі Б. Заріцького та І. Басюка ми забезпечили участь у роботі Форуму активістів з Івано-Франківщини. У вересні відбувся аналогічний Форум на захист української мови у Києві, в якому ми разом з В. Глаголюком взяли участь. Вважаємо, що львівський та київський Форуми громадських організацій невдовзі об'єднаються і будуть постійно діючими структурами.

Нагадаю, що просвітяни є активними учасниками громадських і протестних акцій, зокрема – до Дня злуки, «Геть руки від демократії в Україні! Геть руки від Юлії Тимошенко!», на захист заарештованих членів ВО «Тризуб» ім. С. Бандери, на захист української мови, на захист прав чорнобильців, на захист соціальних, економічних і духовних прав українців «Вставайте, кайдани порвіте!», мітингів проти політичних репресій, за звільнення Ю. Тимошенко, Ю. Луценка, політв'язнів-свободівців і тризубівців.

Останні акції протесту з нашою участю відбулися біля адміністративного суду і пов'язані з опротестуванням обласною прокуратурою рішення обласної ради на захист української мови проти ухваленого закону Ка–Ка.

Акції на захист української мови пройшли по всій області, та найбільш потужно – в Коломиї, де відбулося народне віче. Воно делеґувало просвітян у складі десяти осіб на чолі з головою товариства В. Глаголюком на пікетування Верховної Ради. Коломийські активісти взяли участь у голодуванні перед Українським домом. У цій протестній акції взяли участь просвітяни Юрій Тимошенко, Леся Дідик, Михайло Пігуляк, Емілія Бережницька, Мирослав Драган, які зібрали більше сотні тисяч підписів на захист української мови та підтримку нашого звернення на захист української мови.

Обласне об'єднання взяло активну участь у парламентській передвиборній кампанії. Своїми зверненнями, публікаціями в газеті «Галицька Просвіта», виступами на радіо, телебаченні ми сприяли тому, що на території області перемогла опозиція. Найбільш плідно у виборах працювали Коломийське РМО, Косівське, Снятинське, Галицьке РО та Бурштинське об'єднання.

Важливим напрямком була і залишається ідеологічна робота. Так, хочу відзначити проведення в Народному домі круглого столу на тему «Сучасна українська ідеологія – проблеми розвитку і становлення». Він зініційований головою ГО «Український шлях» М. Давидівим і підтриманий нами. І такі дискусії плануємо проводити реґулярно.

На моє переконання, головною лінією має бути твердження, що успішну українську державу можна побудувати лише на основі української ідеї.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Вона поширюється не лише в краї, а й за межами. Скажімо, Івано-Франківське міське об'єднання разом з обласною «Просвітою» приймало дитячий ансамбль «Коралі» з м. Вишгород Київської області. Програма ансамблю включала вшанування просвітянки Марійки Підгірянки. Стараннями обласного об'єднання діти побували в Галичі, Крилосі, Маняві, музеї Михайла Фіґоля.

На початку травня обласне об'єднання приймало делеґацію «Просвіти» із Запорізької області. В її складі був відомий в Україні хор «Запорізькі козаки», який виступив у Народному домі «Просвіта» і районах області. Гостям передали бібліотеку українських книг, яку зібрало Івано-Франківське міське об'єднання та первинний осередок медичного університету.

Івано-Франківське міське об'єднання провело конкурс з історії Івано-Франківська серед учнів та вчителів до його 350-річчя. Переможців нагородили сувенірами та поїздкою пам'ятними місцями Городенківщини та Снятинщини. А всього провели майже сотню культурно-мистецьких заходів, присвячених пам'ятним подіям і датам. Зокрема, традиційне «Різдво у Просвіті», вечори відпочинку «Кому за 40…», які отримали широкий резонанс, отримав продовження проект «Виколисана на українських піснях». У Бурштині в проекті брала участь молода просвітянка Софія Терлецька. Проводилися Шевченківське свято, свято матері, урочистості до свят, Великодні забави, в яких взяв участь фольклорний гурт з села Верхня Липиця Рогатинського району…

Цього року при «Просвіті» створена літературна студія, в якій мають змогу представляти свої творчі надбання молоді поети, письменники. Чимало концертів провів Клуб обдарованих дітей обласної «Просвіти» у міському парку культури та відпочинку, на вічевому майдані (до Міжнародного дня захисту дітей), перед приміщенням облдержадміністрації (на захист української мови), взяв участь в інших концертах, присвячених різним датам. Вихованці Клубу взяли участь у обласному фестивалі «Гордість родини».

Вперше за сценаріями М. Боднар організували й обласне телебачення «Галичина» записало відеокліпи «Живи, Україно», «Квітковий розмай», «Червона калина» та Новорічно-різдвяну вервечку (у музеї архітектури та побуту Прикарпаття «Давній Галич»). Ми вдячні за сприяння генеральному директорові Національного заповідника «Давній Галич» голові Галицького раймиськоб'єднання «Просвіти» О. Береговському.

Зацікавлено слухали просвітянські концерти вокального ансамблю «Квіти ромену» у с. Остриня Тлумацького району, на фестивалях «Золотий тік» (м. Галич), «Прикарпатські співаночки» (с. Космач Богородчанського району), «Пісенний гай» (м. Калуш). У самому ж Народному домі працює мультимедійний проектор, який дозволяє переглядати документальні та художні кінофільми, він використовується в інших заходах.

Про діяльність обласного об'єднання, просвітянських осередків широко інформує громадськість тижневик «Галицька Просвіта», щомісяця у першу суботу на обласному радіо звучить авторська програма М. Боднар «Дзвони Просвіти». У передачах брали участь просвітянські лідери області: Тлумача – Галина Дзьоба, Галича – Олександр Береговський, Коломиї – Василь Глаголюк, Рогатина – Світлана Данилюк. Наші активісти Д. Захарук, С. Волковецький, Є. Романишин, Б. Борович, О. Баранецька, Є. Бардяк, В. Грицюк, Б. Камець, В. Ференц, П. Арсенич реґулярно виступали на радіо «Дзвони». Наші заходи висвітлювалися й у інших ЗМІ, зокрема, на ОТБ «Галичина».

Традиційним уже став конкурс імені Марійки Підгірянки, переможцям якого під час урочистостей в НД «Просвіта» вручені грамоти й премії.

У полі нашої уваги постійно була молодь. Для неї проводилися концерти до Дня знань, Дня молоді, свято віри, надії і любові – «Живімо з вірою, надією і любов'ю», молодіжні дискотеки, вечорниці, дійства до свят Івана Купала в с. Незвисько Городенківського району. Значною мірою вони зініційовані «Молодою Просвітою» (голова – Є. Бардяк). Молоді просвітяни провели «Франкові читання» в районах, театралізовану постановку опільського весілля та форум на захист української мови в Бурштині, флеш-моб щодо мовного закону, реалізували просвітянський проект в с. Небилів Рожнятівського району. «Молода Просвіта» організувала також танцювальний, вокальний гуртки, комп'ютерні курси, курси бізнес-планування, на сторінках «Галицької Просвіти» розпочала проект «Літературна студія», провела літній наметовий табір молодих просвітян з Івано-Франківської і Тернопільської областей під Говерлою, круглі столи та багато іншого.

Варто відзначити активізацію діяльності Тлумацького, Снятинського, Косівського, Галицького, Городенківського, Калуського, Рогатинського РО. Водночас чекаємо активнішої роботи від Тисменицького, Богородчанського, Долинського районних об'єднань.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Видавничий відділ ТзОВ ВГЦ «Просвіта» порівняно з минулим роком подвоїв випуск книг. За 11 місяців випущено продукції на 78 000 грн., в т. ч. книжної – на суму 71 000 грн. Випущено 20 найменувань книг загальним накладом 6550 примірників. Серед інших видавництво випустило книги наших активістів. Зокрема, В. Гука «Шлях до волі», З. Завідовського «Катакомбні дзвони», І. Ціхоня «Шоста колона», О. Нижник «Рапсодія шкільного дня».

ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

У поточному році виконали значний обсяг ремонтних робіт Народного дому «Просвіта» на суму 150 796 грн. Здійснили ремонт і побілку фасаду НД, заміну вікон, придбали й підключили два електронагрівачі потужністю 9 кВт в актовому залі, запустили систему електроопалення приміщень книгарні, конференцзалу, бібліотеки, міської «Просвіти», кімнати чергових, встановили багатотарифний електролічильник для економного використання електроенергії.

Зміцнили матеріальну базу «Просвіти», придбали мультимедійний проектор, фортепіано, стільці, стенд газети «Галицька Просвіта». Зауважу, що вже котрий рік ми не проводимо в НД «Просвіта» виставки-продажі, які попри все сприяли зміцненню матеріальної бази.

Вважаю своїм обов'язком подякувати за сприяння і надання спонсорської допомоги «Просвіті» голові облдержадміністрації М. Вишиванюку та гендиректору ПрАТ «Лукор» С. Чмихалову.

НАШІ ПРОБЛЕМИ

Зрозуміло, що і проблем у нас є чимало. Насамперед – відсутність належної фінансової підтримки діяльності раймиськоб'єднань. Більшість районних просвітянських керівників не використовують згадане нами рішення обласної ради щодо підтримки просвітянського руху та листа голови облдержадміністрації до райдержадміністрацій і виконкомів міст обласного підпорядкування щодо фінансової підтримки районних та міських «Просвіт», не ініціюють обговорення цих питань на сесіях рад.

Проблемою стало інформування про роботу раймиськоб'єднань, осередків «Просвіти». Недостатньо висвітлюється їхня діяльність у ЗМІ. Слабо займаємось передплатою просвітянських видань «Галицька Просвіта» і «Слово Просвіти» в районних та міських об'єднаннях.

Недостатня активність більшості членів Правління, закріплених за районами. Не вироблена система в роботі секцій обласного об'єднання, організація лекцій та зустрічей у колективах.

ПЕРСПЕКТИВИ ж вбачаємо в подальшій реалізації Концепції відродження «Просвіти» в кожному селі й трудовому, навчальному колективі міст Прикарпаття та Меморандумів співпраці «Просвіти», Церкви і «Пласту», що передбачає активізацію роботи з молоддю та системну роботу всіх секцій.

На закінчення хочу висловити впевненість, що в новий, 2013, рік просвітянська громада краю входить як громадсько-політична сила згуртована національною ідеєю і прагненням служити українському народові.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ З-ЗА ҐРАТ

БРАМИ НОВОЇ ЕПОХИ ЗАЧИНЯЮТЬСЯ

ПОДАЄМО СКОРОЧЕНИЙ ВАРІАНТ ЛИСТА УВ'ЯЗНЕНОГО ОПОЗИЦІОНЕРА ЮРІЯ ЛУЦЕНКА

Тюрма дає відстороненість від дрібного. Це – своєрідна дієта подій, за якої загострюється відчуття масштабу. У ці дні я вважаю своїм обов'язком звернути увагу на історичну загрозу, що ховається за лаштунками більш яскравих і обговорюваних подій.

Нагадаю: спочатку Москвою були озвучені запрошення до інтеґрації з Росією в обмін на знижки у газовій торгівлі. Потім в Україні була створена спеціальна організація під претензійною назвою «Украинский выбор», яка заходилася обробляти замордований правлячою мафією загал у трьох напрямках:

Європа нас не чекає, там – своя криза,

Митний союз із Росією – панацея для української економіки,

законодавче закріплення української євроінтеґрації треба скасувати.

Багато хто звертав увагу на серйозність намірів пана Медведчука у втіленні його нового прокремлівського проекту. Ухвалення закону про референдум і його підписання Януковичем зняло всі недомовки. Це – третій дзвінок, ні – сирена, яка свідчить про завершення сценарію повороту України з європейського шляху в імперське стійло.

Ми часто дивуємося, перечитуючи українську історію, – як можна було не побачити явні загрози колонізації? Як можна було зупинятися на півдорозі до перемоги і у внутрішніх чварах прирікати всю справу на катастрофу? Прикладів такого летаргійного сну українських еліт на ключових роздоріжжях історії – безліч. Згадувати всі – не вистачить брому. Краще скинути полуду суєти й побачити нову загрозу в її доконаному плані антиєвропейських сил в Україні та за її межами сущими.

Насправді клан Януковича розуміє, що виграти наступні президентські вибори 2015 року навіть шахрайськими методами 2012 року не вдасться…

Тому… головна робота в Адміністрації Президента зводиться до:

Великого Розпродажу попередньо знецінених головних багатств країни: землі, ГТС, портів, Укрзалізниці тощо;

Великої Змови про здачу незалежності в обмін на ярлик васального псевдопрезидентства суб'єкта Євразійського союзу.

Щойно ці два етапи завершаться – буде запущений відповідний референдум. Технічну функцію з його організації виконає медведчуківський «Украинский выбор», який при повному сприянні АП і зареєструє, і проведе цей фарс у стилі австрійського «аншлюсу» 1938 року.

За всієї загрозливості ситуації зупинити цей план все ще можливо. Якщо не спати й не дурити себе, що все якось минеться.

Вирішальний факт полягає у тому, що договір про Асоціацію з ЄС унеможливлює цю кремлівсько-януковицьку змову. Підписання Угоди про асоціацію з ЄС юридично зупиняє нав'язуваний нам Митний союз із РФ. Відтак **я закликаю українські парламентські демократичні сили, лідерів громадянського суспільства, українську культурну, духовну та економічну еліту звернутися до європейських інституцій з проханням підписати цю Угоду Україна–ЄС.**

Я розумію, що на перешкоді стоять кричущі факти фальсифікацій виборів, політрепресій, утисків прав і свобод громадян країни Януковича. Ми всі дуже хотіли б, щоб усе це було спершу подолане. Але дивімося у вічі правді: чекати цього від Януковича – марно. Він не тільки не хоче, а просто не може усунути того, що є суттю його нинішньої влади і завтрашнього перебування на свободі. Чекати перемоги над Януковичем до 2015 року в цьому стані геополітичної невизначеності – означає дати відбутися плану антиєвропейських сил.

Тому я впевнений: час діяти. Якщо влада саботує європейську інтеґрацію, то демократичні сили мають взяти цей життєво важливий процес у свої руки. Якщо в Європі вже ніхто не хоче розмовляти з українським владним режимом, то, може, варто ініціювати саміт ЄС–Україна в іншому форматі, де під українським прапором за столом сидітимуть зацікавлені в процесі лідери опозиційних сил і громадянського суспільства?

Я абсолютно переконаний у тому, що зараз ми – в точці неповернення. Саме зараз твориться майбутнє. Або-або. **Брами нової епохи зачиняються.** Великі цивілізаційні проекти Західного світу і «русского міра» не залишають у Європі жодного серйозного ресурсу. Українська земля і люди – стратегічна ціль тих, хто вибудовує новий глобальний порядок денний. Такий історичний шанс долучитися до великого проекту. Самоочевидним є те, що ми маємо обирати шлях, де краща демократія, вищі соціальні стандарти і новітніші технології. А це – Європа.

Юрій ЛУЦЕНКО

ЗВЕРНЕННЯ

ГАЛИЧУ – ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА

Верховній Раді України
Кабінетові Міністрів України

Літописному містові Галичу в 2013-му минає 1115 років від першої писемної згадки про населений пункт, хоч його джерела сягають тисячолітньої глибини віків. Галич, Галичина, Галицька земля – історико-етнографічна назва багатого на земні надра реґіону України в басейні рік Дністра й Пруту. Від цих назв і почалося народження краю, який так багато вніс у багатовіковий літопис українського народу.

Галицька земля перейняла державницьку естафету від могутньої Київської України-Руси, а далі, на всіх історичних поворотах, підсилювала серцебиття країни. Галицький край відіграв значну роль в історичному процесі Великої України. Він жодного разу не зламався у своїх державницьких прагненнях, історичних і національно-визвольних традиціях, зберігаючи свою відданість Україні.

І все це запульсувало зі старовинного граду над Дністром – Галича. Ось чому історія цього міста, якому виповнюється 1115 років від першої писемної згадки, заслуговує на особливу увагу в нашій історії.

Місто Галич має непересічне суспільно-політичне, історичне та культурне значення для країни, воно відіграло важливу роль у становленні та утвердженні української державності.

На початку 90-их років минулого століття Галич став загальновизнаним центром суспільно-політичного, релігійного і духовного паломництва. Подією вселенського значення стали відвідини галицької землі главою УГКЦ кардиналом Мирославом Іваном Любачівським.

У Галича велике майбутнє, адже багато його пам'яток мають всесвітнє значення. Галич – не просто пристань віків. Це ще й острівець минувшини, котрий має бути відновлений як один із найбільших центрів середньовічної Європи.

Щоб давнє місто на березі сивого Дністра стало справжнім коштовним каменем на карті України, нам необхідно докласти багато зусиль для відновлення його слави.

Підготовка та відзначення ювілейної дати, 1115-ої річниці від першої згадки про місто Галич, дасть можливість поліпшити соціально-економічний стан міста і вкотре привернути увагу до історичного та культурного значення Галича.

Однак для реалізації цих завдань потрібна державна підтримка. Враховуючи історико-культурне та соціально-економічне значення міста Галича, ми, депутати Івано-Франківської обласної ради, звертаємося до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України з проханням передбачити фінансування з Державного бюджету заходів з підготовки та відзначення 1115-ої річниці міста Галича.

Ухвалили на 19-ій сесії
Івано-Франківської обласної ради

ПОСТАТІ

В'ЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ: ЧЕРЕЗ ТЕРНИ – ДО ЗІРОК

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

За відмову давати свідчення на закритому суді братів Горинів В. Чорновола засудили до трьох місяців примусових робіт. Репресії лише посилювали в ньому силу опору: звільнення з роботи прискорило працю над документальним дослідженням «Правосуддя чи рецидиви терору?» (травень 1966 року). Це був, мабуть, один із найсміливіших зразків тогочасної української політичної публіцистики. Наступний вирок у листопаді 1967 року – жорстокіший: три роки ув'язнення в таборах суворого режиму. Причиною і цього разу виявилася журналістика: В'ячеслав Чорновіл уклав документальну збірку «Лихо з розуму» (Портрети двадцяти «злочинців»), у якій подав матеріали про арештованих у 1965 році шістдесятників. Після того, як книжку надрукували за кордоном, міжнародна громадськість піднесла голос на захист ув'язнених, і брежневські холуї змушені були на це зважати. Отож дехто з тоді арештованих завдячує Чорноволові життям.

За свої книжки Чорновіл став лауреатом премії для найкращих журналістів світу, що боронять права людини; а від Радянського Союзу отримав нове тюремне ув'язнення.

Після звільнення 1969 року з великими труднощами вдалося влаштуватися на роботу. З 1970 року В'ячеслав Чорновіл працював спостерігачем метеостанції в Закарпатті, землекопом археологічної експедиції в Одеській області, вагарем на станції Скнилів у Львові.

1970 року Чорновіл випускає підпільний журнал «Український вісник», у якому друкує матеріали самвидаву, хроніку українського національного спротиву. Він – його організатор, редактор і видавець. Під час відомої страхітної загальноукраїнської «зачистки» 1972 року його арештовують знову – попереду суд і вирок: шість років таборів і три роки заслання.

Відбуваючи термін у мордовських таборах для політв'язнів, був організатором і учасником численних акцій протесту, голодувань, виснажливої боротьби за статус політв'язня. Понад половину терміну провів у ШІЗО (штрафний ізолятор) і ПКТ (приміщення камерного типу). «Зеківський генерал» – так назвав нарис про нього письменник Михайло Хейфец. 1978 року його прийняли до міжнародного Пен-клубу. 22 травня 1979 року Чорновіл став членом Української гельсинкської групи.

У квітні 1980 року знову заарештований на засланні за сфабрикованим звинуваченням (фактично – за опозиційні виступи та за участь у Гельсинкській групі). Тримав 120-денне голодування протесту. В останньому слові на суді В'ячеслав Чорновіл звинуватив КДБ і міліцію у фальсифікації та закликав суд не брати участі в змові. Був засуджений на п'ять років позбавлення волі. 1983 року звільнений за протестом прокурора Якутії без права виїзду в Україну.

У травні 1985 року В'ячеслав Чорновіл повернувся в Україну. Зміг улаштуватися на роботу у Львові тільки кочегаром. Відновив активну політичну діяльність. Восени 1988 року разом з М. Горинем дав інтерв'ю закордонній журналістці Марті Коломієць, через що влада розгорнула кампанію за видворення їх з СРСР. Чорновіл і Горинь звернулися до урядів усіх держав, щоб їх не приймала жодна країна. Тоді ж звільнений з роботи з політичних мотивів.

Улітку 1987 року В. Чорновіл відновив видання «Українського вісника», редактором та автором якого був протягом двох років.

11 березня 1988 року з М. Горинем і З. Красівським підписав Звернення до української та світової громадськості про відновлення діяльності УГГ. Цього ж року ініціював створення Української гельсинкської спілки (УГС), яку від початку задумав як політичну партію. Був її співголовою, а також співавтором програмних документів, зокрема «Декларації принципів Української гельсинкської спілки». УГС стала першою в Україні відкритою опозиційною КПРС організацією партійного зразка.

Від часу створення (8–10 вересня 1989 року) Народного руху України (НРУ) – член Руху та його Великої Ради, з березня 1992 – співголова, а з грудня 1992 року – голова НРУ. Ось як про цей час згадував сам В'ячеслав Чорновіл:

«Ідея створення Руху виникла спонтанно, вона йшла знизу. Настав час «розвалу імперії», так званої перебудови. Він закликав низи до дії, а серед інтеліґенції, колишніх політв'язнів, політичних діячів виявилися люди, які вирішили очолити цей рух. Я пригадую, як 17 вересня 1989 року ми вивели на вулиці Львова 200–250 тис. осіб. Це була природна потреба різко змінити ситуацію, яка на цей момент склалася в країні: ішов розвал комуністичної системи, дуже активізувалися народні маси... Наприкінці 1988 року, зайнявши національно-патріотичні позиції, нашу ідею підтримала більшість членів Спілки письменників України. Завдяки цьому нам легше було захищатися від свавілля влади. Ми змогли виголосити програмні положення НРУ. Почалося інтенсивне зростання організацій Народного руху в областях. У вересні 1989 року відбулися установчі збори НРУ».

У березні 1990 року В'ячеслав Чорновіл був обраний депутатом Львівської обласної ради та Верховної Ради України. Він був одним із лідерів радикального крила демократичної частини Верховної Ради – Народної Ради.

З квітня 1992 року – на постійній роботі в парламенті. Народний депутат скликань 1994 і 1998 років. Керівник депутатської фракції Народного руху України. З 1995 року – член української делеґації в Парламентській Асамблеї Ради Європи.

Лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка (1996) у галузі журналістики й публіцистики (у тому числі за твори, раніше інкриміновані як антирадянські) – за збірку «Правосуддя чи рецидиви терору?», «Лихо з розуму», книгу «Хроніка таборових буднів», публіцистичні виступи в пресі. Лауреат Міжнародної журналістської премії ім. Ніколаса Томаліна (1975). Нагородженний орденом Ярослава Мудрого V ступеня (1997).

25 березня 1999 року В'ячеслав Чорновіл загинув за нез'ясованих обставин в автокатастрофі на шосе під Борисполем. На місці загибелі встановлений справжній козацький хрест. Поховали видатного українського державного діяча на центральній алеї Байкового кладовища. 2000 року йому присвоїли звання Героя України.

Ми знали В'ячеслава Чорновола як буревісника перших національних майданів, речника незалежності й трибуна, оточеного омофором героїчності й, на жаль, фальші. Чимало з тих, які йшли за ним і ховались у тіні його слави, зрадили його і нашу ідею, як нинішній, чи пак, вчорашній міністр юстиції Лавринович та іже з ним, припавши до владного корита, інші розкололи Рух з «благою метою» зберегти його, а фактично знищили...

Німії, подлії раби... Та душа великого українця – з українським народом, вона кличе до нового Майдану і благословляє подвижників.

Теодор ДРОВНИЧ
(за матеріалами Інтернет-видань)

ВШАНУВАННЯ

Просвітяни з громадськістю вшанували 120-річчя офіцера січових стрільців, УГА, громадської діячки, вченої Олени Степанівни.

ЖІНКА-ЛЕҐЕНДА

Вона була однією з 34 жінок-добровольців, які пішли на захист Галичини в складі австрійської армії на початку Першої світової війни і стала командиром санітарного жіночого підрозділу. Восени 1914-го на горі Маківці взяла в руки зброю і на здивування бувалих вояків діяла героїчно. Під Болеховом потрапила в російське оточення. В полоні поводилася мужньо, допомагала пораненим.

Після звільнення брала участь у Листопадовому зриві – служила в прес-службі Західноукраїнської Народної Республіки. Після відступу Галицької армії на Велику Україну зазнала утисків і переслідувань польською владою. Виїхала в Зальцбурґ (Австрія), де закінчила університет і стала першою жінкою-галичанкою доктором філософії. Хоча в 30-ті роки могла залишитись у Європі, але повернулась до Львова. Вчителювала, друкувалась в українських і зарубіжних виданнях. Мала понад сорок публікацій. За начебто антирадянську діяльність у сорокових роках була репресована і з сином та чоловіком заслана в мордовські табори. Не піддалась ні на підкупи, ні на провокації, не зламалась – залишилась вірною українській нації. У європейських і американських ЗМІ широко описували життя і боротьбу Олени Степанівни.

Вечір пам'яті відбувся з ініціативи просвітянок Союзу українок. Сценарій підготував Георгій Зайчковський, головну роль виконала відома на Прикарпатті і в Україні Світлана Суховій. Чоловіча хорова капела «Червона калина» під орудою Юлії Клюси виконала пісню-реквієм «Журавлі» Богдана Лепкого. В святочній академії взяли участь юнацький ансамбль «Доміно», квартет «Коло», О. Ластівка, пластуни-школярі міста. Емоційно й проникливо звучали монологи і пісні С. Суховій, молодих ведучих Анни Заячківської та Арсена Волосянка.

На жаль, прекрасна зала філармонії не була заповнена. Але святкування стало більш повноцінним з презентацією книги Марії Вайно «Пасіонарія», присвяченої ювілярці.

А союзянки уже започаткували збір коштів на пам'ятник славній українці – жінці-героїні О. Степанівні. За задумом цей монумент має знаходитись у сквері школи № 7, поруч з Народним домом «Просвіта». Отже, долучайтесь до ініціативи Союзу українок.

Олена Степанівна в свій час співпрацювала з багатьма просвітянськими закладами, будила селян до захисту держави, закликала вчитись, тож віддаймо належне тій, яка присвятила себе українцям.

Степан БОЙКО,
член хорової капели «Червона калина»

ШПАЛЬТИ ІСТОРІЇ

...У 1893 році вперше в Галичині був виданий у двох томах «Кобзар» Т. Г. Шевченка. І заслуга в цьому – відомого у той час українського галицького письменника, літературознавця, драматурга і громадсько-культурного діяча Омеляна Огоновського (1833–1894), уродженця с. Григорів на Рогатинщині. З 1867 р., після виїзду до Росії Якова Головацького, О. Огоновський обійняв посаду завідувача кафедри руської (української) мови Львівського університету, а в 1877–1894 рр. був головою товариства «Просвіта» у Львові. Його перу належать праці з шевченкознавства – «Життя Тараса Шевченка», «Гайдамаки» та інші.

ГАЙДАМАКИ

(Закінчення. Поч. у № 50)

* * *

...Шпальти «Гайдамаків» багаті на висвітлення українського культурно-мистецького життя. Окремі його числа присвячені Т. Г. Шевченку, розповідям про вистави Руського народного театру під управою **Михайла Губчака** (1866?–1926?) у Львові, Станиславові, Надвірній. У квітні-грудні 1902 року театр М. Губчака гастролював у Станиславові, і на його вистави рецензіями відгукнулися **Д. Січинський** і Я. Весоловський (Охрім Будяк). Розповідав часопис і про діяльність музично-співацьких товариств «Боян». До речі, в одній із публікацій «Гайдамаки» розповідали про видавничу діяльність видавництва «Станиславівського Бояну», яке, зокрема, видало десятий музичний збірник «Ой не нам в кайданах ходити» для мішаного хору в супроводі фортепіано і чоловічого хору «a capella» на слова **Марійки Підгірянки** (Марії Ленерт-Домбровської) і музику **Йосифа Кишакевича.**

* * *

...Щодо подальшої долі часопису «Гайдамаки». Своє життя львівське видання припинило 1907 року під тиском австропольських і москвофільських кіл. Однак 1908 року під цією ж назвою – «Гайдамаки» – відродився за океаном – у Нью-Йорку, а згодом – у м. Трентоні (США) і виходив у світ до 1918 року як орган української організації «Гайдамаки». Редаґував часопис письменник-самоук, громадсько-культурний діяч **Матвій Хандога** (1883–1948) родом із м. Бібрка на Львівщині. До США він прибув на початку 1900-их років і з 1920 року аж до смерті працював редактором тижневика української «Народної помочі» «Наше слово» (м. Пітсбург).

* * *

...А яка ж доля першого видавця і редактора львівського часопису «Гайдамаки» Михайла Петрицького?..

З вибухом Першої світової війни М. Петрицький – старшина австрійського війська, а згодом – Української Галицької Армії. Обставини склалися так, що після поразки національно-визвольної революції 1917–1921 рр. він, педагог, засліплений гаслами більшовицької пропаґанди, залишається на підрадянській Україні, звісно, з надією (як і тисячі інших галичан, що опинилися за Збручем) на національно-духовне відродження українського народу шляхом освіти, просвітництва і національно-культурного життя. Однак у цих надіях педагога Михайла Петрицького більшовицька влада вбачала вияв українського буржуазного націоналізму – «петлюрівщини», «мазепинщини». І у 1921 р. у Харкові опричники сумнозвісного ЧК закатували педагога, редактора «Гайдамаків». Де його могила – не відомо...

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

ТАЛАНТИ

МРІЇ ЗБУВАЮТЬСЯ

Володимир Лисак

Володимир Лисак ще в шкільні роки полюбив пісню та сцену. Вчився він добре, а в позаурочний час займався музикою, піснею. Його спів не залишав байдужим слухача.

Та після закінчення Більшівцівської ЗОШ хлопчина йде здобувати вищу освіту у престижний національний університет «Львівська політехніка». До навчання ставився відповідально, що вимагало часу. А ось щоб професійно зайнятися розвитком своїх вокальних даних, його якраз не вистачало, як і коштів, хоч у душі завжди лунала пісня. Та все ж за будь-якої нагоди виходив на сцену.

Повернувшись у 2011 році до рідного дому, взявся активно розвивати свій талант. І ось – очікувана перемога – перша премія на Всеукраїнському фестивалі «Золотий тік-2011». Успіх окрилив, додав бажання до активної праці з удосконалення вокальних даних. А ще – знайомство з викладачем вокалу, відомою співачкою, випускницею Київського національного університету культури і мистецтв, заслуженою артисткою естрадного мистецтва України Іриною Шабан, композитором Русланом Мартинюком, поетом Степаном Шпариком, автором пісенних текстів – головою Івано-Франківського обласного відділення Творчої спілки «Асоціація діячів естрадного мистецтва України», заслуженим діячем естрадного мистецтва Нестором Мартинцем. Активна наполеглива підготовка приносить перемоги на Всеукраїнському фестивалі «Прикарпатські співаночки-2012», Всеукраїнському фестивалі «Гордість родини-2012», обласному конкурсі обдарованої молоді «Прикарпатський зорепад-2012».

За свій успіх, за своє зростання, за авторські пісні та концертну діяльність Володимир Лисак завдячує Ірині Шабан, керівникові вокальної студії, яка діє при дитячо-юнацькому клубі «Леґінь» міського Центру дозвілля дітей та юнацтва за місцем проживання, а також Асоціації.

Зараз молодий співак працює над новими піснями, готується до конкурсів, які гартують юнака, дарують нові знайомства, відкривають перспективу утвердження на естрадному полі, розширюють коло прихильників і шанувальників, впевнюють у виборі своєї мрії, яка манить великою сценою, новими піснями й популярністю і дозволяють дарувати людям радість і насолоду.

Успіхів тобі, Володимире, у втіленні мрій.

Любов ЗОРІНА

НАРОД СКАЖЕ, ЯК ЗАВ'ЯЖЕ

АФОРИЗМИ, ДАРОВАНІ «СТАРШОМУ» БРАТУ...

Якщо росіянин любить Росію – він патріот.

Якщо українець любить Україну – він махровий бандерівський націоналіст.

Якщо росіянин говорить «хохол» – він по-доброму іронізує над представником братського народу.

Якщо українець каже «москаль» – він виявляє цим свою націоналістичну, антиросійську сутність.

Якщо росіянин мітинґує – він відстоює свої інтереси.

Якщо українець мітинґує – він відпрацьовує американські гроші, виплачені йому в антиросійських цілях.

Якщо російський президент спілкується з американським президентом – він налагоджує відносини між двома країнами.

Якщо український Президент спілкується з американським президентом – оба плетуть антиросійську змову.

Якщо росіянин розмовляє російською мовою – він просто «рускій».

Якщо українець розмовляє українською мовою – він Петлюра недобитий.

Якщо президент Росії декларує проросійські лозунґи – це нормальний президент.

Якщо Президент України декларує проукраїнські лозунґи – він проамериканський і антиросійський Президент.

Якщо російський уряд, не погоджується з українським урядом – він відстоює національні інтереси.

Якщо український уряд не погоджується з російським урядом – «абарзели еаще».

Зібрав і записав ***Степан БОЙКО***

ДО ПЕРВНІВ

КУКІЛЬНИКИ – СЛАВНЕ МИНУЛЕ, ОМРІЯНЕ МАЙБУТТЯ

У Картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич» презентували книгу про одне з найдавніших сіл Галицько-Волинського князівства, а в часи середньовіччя містечка – Кукільники. Це село відоме згадками у документах княжої доби та середньовіччя, нового часу і славне пам'ятками сакральної архітектури. Краєзнавче видання присвячене 800-літтю першої писемної згадки.

Перед присутніми виступили небайдужі представники духовенства, органів державної влади і місцевого самоврядування, наукових установ, які безпосередньо причетні до появи першого друкованого літопису села. Зокрема, сільський голова Кукільник Юрій Остяк, місцевий душпастир о. Василь Підвисоцький, автори книги Петро Хміль і Марія Зарічна-Перепічка, керівник експедиційного загону дослідників – завідувач відділу історії НЗ «Давній Галич» Марія Костик, начальник Галицького центру поштового зв'язку Ростислав Лотоцький, генеральний директор Національного заповідника «Давній Галич» Олександр Береговський.

Усі виступи були пройняті гордістю за славне минуле давнього галицького села, впевненості у його сьогодні й навіювали оптимізм щодо його майбутнього у сучасному, XXI столітті. Сільський священик о. Василь Підвисоцький оповів про релігійне життя громади й опіку Творця над жителями села впродовж століть.

Сільський голова Юрій Остяк поділився думками про сучасний стан українського села, його проблеми, радів прагненням громади до зміни ситуації. Історія села збирається й записується, зібрано чимало експонатів для майбутнього музею історії села. За словами сільського голови: «...Кукільники належним чином підготувалися до ювілею. До цієї дати здійснили благоустрій, ремонт Народного дому, будинку «Просвіти», впорядкували могили українських січових стрільців, перекрили дах школи, відремонтували фасади будинків громадського призначення, розпочали будівництво духовного комплексу з капличками та стаціями Хресної дороги та ін. На сьогодні роботи – на завершенні...»

Автори видання Петро Хміль та Марія Перепічка-Зарічна розповіли, що книга з'явилася завдяки бажанню залишити для нащадків знання про життя попередніх поколінь, поділилися спогадами про звичаї громади, пережиті нею буремні роки. На думку авторів, найважливіше значення в житті села мають родина, Церква і школа.

«...Кому – Париж, кому – Москва,
кому – Сокільники,
А я люблю, а я люблю свої Кукільники,
Коли в село, коли в село я повертаюся,
Душа і серце сонцем усміхаються...» –

декламував уродженець села, а сьогодні – керівник районного вузла зв'язку Ростислав Лотоцький. Він прочитав кілька віршів про рідне село й передав присутнім кілька спогадів свого далекого дитинства – образів бабці, яка сиділа на греблі й збирала п'явки, діда-філософа, сільського музику, без якого не обходилася жодна подія в селі. Ці спогади передавали присутнім доброту й тепло тих старих і добрих часів, які ми зберігаємо й несемо з собою впродовж усього життя.

Генеральний директор НЗ «Давній Галич» Олександр Береговський наголосив на важливості збереження традицій, завдяки яким упродовж століть існувало українське село. Він також розповів про кілька важливих проектів, серед яких: розробка студентами й викладачами університету права імені Короля Данила (м. Івано-Франківськ) проекту побудови та експозиційного оформлення музею села Кукільники, яка перебуває у стадії готовності; необхідність підготовки письмового звернення до депутатів Галицької райради з проханням ухвалити довгострокову районну програму «Українська книга», одним з підрозділів якої повинен стати друк видань, присвячених історії населених пунктів Галицького району – в підготовці до їхніх ювілеїв та пам'ятних дат з часу народження їхніх відомих уродженців.

Наклад праці, як на сьогодні, – досить значний (становить 600 примірників), а це означає, що вона може бути популяризована серед широких кіл усіх зацікавлених історією рідного краю.

Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

АБИ НИВА ДУХОВНО ЗРОДИЛА

Здається, це було лише вчора: потужний сплеск національної самосвідомості, бажання вивчити справжню історію України, звичаї, обряди українського народу...

Власне, почалося воно після створення осередку «Просвіти» (це було 25.05.1990 р. на зборах учительського колективу СШ № 1, на яких обрали голову – вчителя української мови та літератури Марію Тимків і раду, в яку ввійшли Любов Филипович і Любов Галенда та група вчителів української мови й літератури). І почали саме з вивчення традицій рідного народу.

Школа до 1993-го була з російською мовою викладання. Зрозуміло, що більшість учителів – росіяни за походженням, та й училися переважно діти росіян, яких масово звільняли від вивчення української мови, що дозволяло не відвідувати уроки української – мови того краю, де переважна більшість народилась.

Та ось перша презентація для всієї школи – вечорниці. Як хвилювалися вчителі Вікторія Стащук, Віра Василишин, Валентина Фещук і я. Хотілося, щоб усе вдалося, щоб діти побачили, як відпочивала молодь, які пісні співали, які ігри заводили. І все вдалося. Досі згадують ті вечорниці колишні учні школи, а нині – шановані банкіри, юристи, лікарі Сергій Єжак, Саша Іванов, Юлія Хруслова, Віктор Вівчаренко, Антон Вторковський, Володимир Лазаркевич...

А які глибокі дослідження з історії України, краю і міста подавали учні Роман Куликовський, Юра Височан, Віталій Процан, Толя Сєрний і які цікаві замітки про роботу «Молодої Просвіти» школи подавали в часопис «Галицької Просвіти» Марина Ларіна, Іра Турані, Таня Тичковська... І отримували нагороди від міського об'єднання товариства «Просвіта».

Нелегкою працею було для нас – учителів української мови й літератури прищепити повагу до мови, розуміння різнобарвності, колориту українського слова, вселити почуття поваги до землі, на якій народився й виріс. На уроках та в позакласній роботі досвідчені фахівці-педагоги застосовували різноманітні методи й засоби, що розвивали любов до українських традицій, звичаїв, історії... На зимових і весняних канікулах учитель історії Любов Височинська, уже згадані вчителі М. Тимків, В. Стащук возили групи дітей на екскурсії в Київ, визначними місцями української землі – в музей імені Тараса Шевченка, Софійський собор, Національний театр, музей історії України.

Саме тоді ми започаткували Тиждень української мови, який проводиться щороку, Шевченківські читання, різноманітні тематичні конкурси на найкращого знавця української мови та найкращого декламатора творів Тараса Шевченка, учні школи випускають газети, присвячені урочистим і тематичним святам (частину з них подарували товариству «Просвіта»). У школі діє «Молода Просвіта», яка бере активну участь у навчальній та виховній роботі. Учні та вчительський колектив є активними учасниками багатьох заходів, які проводить міська «Просвіта». У приміщенні Народного дому «Просвіта» силами вчителів і учнів школи № 1 провели загальноміське свято до Міжнародного дня рідної мови. Завдяки міському об'єднанню товариства учителі просвітянським автобусом поїхали в Умань відвідати парк «Софіївка».

Але час на місці не стоїть. І старші передають естафету молодшим. Осередок поповнюється новим вчителями. Це Тетяна Толоконникова, Світлана Васильчук, Світлана Мазурок. А досвідом праці на просвітянській ниві діляться вчителі Ольга Іванова, Ольга Кеворкова, Інна Черних, Людмила Петрова, Галина Смолій.

Для нас усіх «Просвіта» – це й екскурс в історію, і намагання осягнути ті реалії життя, які маємо нині, порівняти їх з минулим. Отже, осередок «Просвіти» в ЗШ № 1 живе, діє, у пошуку нових дієвіших форм роботи з учнями та їхніми батьками.

Марія ТИМКІВ, *голова просвітянського осередку ЗШ № 1 м. Івано-Франківська*

ПАМ'ЯТІ ПОЛКОВНИКА

Колектив Національного музею-меморіалу жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького» та Центру досліджень визвольного руху повідомляє про відхід у вічність **ВАСИЛЯ ЛЕВКОВИЧА.**

Василь Левкович народився 6 лютого 1920 року в селі Старий Люблинець Любачівського повіту. 1939 року розпочав свою понад півстолітню боротьбу за свободу України в Організації Українських Націоналістів.

Із березня 1943-го Вороний перебував в УПА, пройшовши шлях від чотового до командира Військової округи «Буг». Золотий хрест бойової заслуги УПА 2-го класу Василь Левкович отримав у званні майора у 1946 році, бувши командиром Військової округи УПА «Буг». Нагорода присвоєна наказом підпільного парламенту – Української Головної Визвольної Ради № 1/46 від 15 березня 1946 року. Золотий хрест 2-го класу отримали лише 32 осіб. Вороному присвоїли звання полковника, яке командування Української Повстанської Армії надало йому посмертно, вважаючи загиблим.

В. Левкович був заарештований НКВД 17 грудня 1946 р. і засуджений до 25 років виправно-трудових таборів.

Згідно рішення сесії Червоноградської міської ради 2007 року Василь Левкович нагороджений званням «Почесний громадянин міста Червонограда». Нагороджений орденами Богдана Хмельницького, Ярослава Мудрого.

Відспівали покійного в храмі Святих Верховних апостолів Петра і Павла УГКЦ у Львові.

КНИЖНИК

ТЕРПКЕ ВИНО ЗІ СТАРОГО МІХА

Книжка така приємна на вигляд і на дотик – «Ярослав Ясінський. Ордалія». Товстенький томик лагідно лягає в долоні. І раптом пропікає шкіру вогнем поетової душі. Зазираєш до словника й розумієш, що ордалії – це тяжкі випробування, це вогонь і мука, пізнання, страждання як неприхована сутність світу.

Поезія Ясінського – то таки вино високосортне, з терпким присмаком виноградного і сухого. Вже в першому творі, яким відкривається книжка, поет пробує почастувати читача:

Як віз Часи співати буде,
Золотить струдель під рядно,
І на сльозі божниця студнем
Роздвоїть викисле вино...

Перебираєшся через струни поезій і знову забринить струна вина, від якого не сп'янієш, але збадьоришся:

То вже не коситься довго,
Нема оливи у лампаді,
Коса на клинку і вино
Фільтрує хміль у винограді.

І тоді гадаєш, що Виноград – з великої літери, бо це – місто вина, можливо, вина, яке використовуть у церкві для Причастя. Не знаю, яке улюблене вино автора, можливо, оце, згадане в одному з рядків:

...Спливає хміль у біль допитого кагору...

І його особливість, якщо хочете, церковність, тут присутня. Хоч є ще й інше вино, приємне на смак, бо є ті, що «п'ють токай у топчії рої». Чимало (а може, й не так багато, але є) ще вина і винних слів розлито помежи рядками Ярославових поезій:

...Горить ватрушками вино...
І виночерпій в колі стріх
В кав'ярні дерном вкритій...
Зрештою, сам автор визнає:
...написалося, мов розбилася гора.

І гора ця була з вином, звісно, вином поезії, бо визнає поет, що «в тій хаті ніколи не пили горілки».

Сприйметь усі ці «винні випари» лише як образ ясінської поезії. І насолоджуйтеся чудовим словником книжки, де біблійний, античний, середньовічний світ часто латинізований і по-своєму захопливий. Читайте, тобто пийте, адже до цього і закликає в передньому слові Євген Баран «Ergo bibamus» («Отже, пиймо!»). Напій буде приємний, класний, класично настояний. Задоволення отримаєте, як античний грек, що пив вино, не як скіф, а розбавлене чистою водою із кастильського джерела натхнення.

Василь БАБІЙ

ЗДОРОВ'Я

МАГНІТНІ БУРІ У ГРУДНІ

Припадають на **12 грудня – середу** (03-05); **13 грудня – четвер** (10-12); **14 грудня – п'ятницю** (13-15); **15 грудня – суботу** (10-12); **18 грудня – вівторок** (05-07); **20 грудня – четвер** (07-09); **26 грудня – середу** (02-04) та **28 грудня – п'ятницю** (12-15).

Крім того, **22 та 31 грудня** може спостерігатися слабкість і знесилення. Рекомендується зменшити навантаження і збільшити час відпочинку.